Купить в Беларуси: http://belveter.by

Нацыянальны інстытут адукацыі

Кампетэнтнасны падыход

Г. Э. Давідоўская

Гісторыя Беларусі

9

клас

Выніковыя дыягнастычныя матэрыялы

Дапаможнік для настаўнікаў
устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

Рэкамендавана
Навукова-метадычнай установай
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Мазыр
«Выснова»
2019

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by

УДК 372.893
ББК 74.263.1
Д13

Серыя заснавана ў 2018 годзе

Р э ц э н з е н т ы:
кафедра гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі дзяржаўнай установы адукацыі «Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы» (кандыдат педагагічных навук, дацэнт, прафесар кафедры ***С. В. Паноў***);
настаўнік гісторыі вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 56 г. Мінска» ***П. М. Гламбоцкі***

Давідоўская, Г. Э.
Д13 Гісторыя Беларусі. 9 клас. Выніковыя дыягнастычныя матэрыялы : дапам. для настаўнікаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі з бел. і рус. мовамі навучання / Г. Э. Давідоўская. — Мазыр : Выснова, 2019. — 63, [1] с. : іл. — (Кампетэнтнасны падыход).
ISBN 978-985-27-0161-7.

Прадстаўлены комплекс выніковых дыягнастычных матэрыялаў ахоплівае ўвесь перыяд вывучэння гісторыі Беларусі ад старажытных часоў да сучаснасці і дазваляе правесці дыягностыку ўзроўню засваення ведаў і сфарміраванасці спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў за курс вывучэння вучэбнага прадмета «Гісторыя Беларусі» ў 6—9 класах.
Рэкамендуецца настаўнікам гісторыі ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

УДК 372.893
ББК 74.263.1

ISBN 978-985-27-0161-7

© НМУ «Нацыянальны інстытут адукацыі», 2019
© Афармленне. ТАА «Выдавецтва «Выснова», 2019

Купить в Беларуси: http://belveter.by

УВОДЗІНЫ

Прадстаўлены комплекс выніковых дыягнастычных матэрыялаў ахоплівае ўвесь перыяд вывучэння гісторыі Беларусі ад старажытных часоў да сучаснасці і дазваляе правесці дыягностыку узроўню засваення ведаў і сфарміраванасці спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў за курс вывучэння вучэбнага прадмета «Гісторыя Беларусі» ў 6—9 класах.

Дыягнастычныя матэрыялы сканструяваны як заданні па найбольш важных тэмах праграмы. Заданні маюць кампетэнтнасны характар і складзены ў адпаведнасці з праграмнымі патрабаваннямі да вынікаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў.

Кампетэнтнасны падыход у навучанні гісторыі грунтуецца не на механічным запамінанні вызначанага аб'ёму гістарычнай інфармацыі (дат, паняццяў, асоб і падзей), а на фарміраванні ў вучняў вопыту самастойнага рашэння пастаўленых задач на аснове прад'яўлення розных форм інфармацыі, уменні абагульняць і сістэматызаваць гістарычныя факты, устанаўліваць і тлумачыць прычынна-выніковыя сувязі паміж гістарычнымі падзеямі, з'явамі, працэсамі і рабіць на гэтай падставе вывады.

Прапанаваныя матэрыялы ўтрымліваюць заданні, накіраваныя на дыягностыку прадметных кампетэнцый, прадугледжаных вучэбнай праграмай:

— вызначаць храналагічную паслядоўнасць вывучаных гістарычных падзей, іх працягласць;
— правільна выкарыстоўваць вывучаныя гістарычныя паняцці;
— працаваць з рознымі формамі прад'яўлення інфармацыі (тэкст, схема, картасхема, гістарычны дакумент і інш.);
— чытаць фрагменты гістарычных дакументаў, выкарыстоўваць іх для характарыстыкі вывучаных гістарычных фактаў, рашэння вучэбных задач;
— выкарыстоўваць гістарычную карту як крыніцу інфармацыі аб гістарычных падзеях, з'явах, працэсах;

— выкарыстоўваць ілюстрацыі, фатаграфіі як крыніцу інфармацыі для характарыстыкі гістарычных падзей, з'яў, асоб;
— устанаўліваць і тлумачыць прычынна-выніковыя сувязі паміж гістарычнымі падзеямі, з'явамі, працэсамі;
— канкрэтызаваць гістарычныя паняцці і вывады прыкладамі;
— параўноўваць гістарычныя падзеі і з'явы па самастойна выбраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць вывады;
— даваць ацэнку вывучаным гістарычным падзеям, з'явам, працэсам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Беларусі ў вывучаны перыяд з пункту гледжання агульначалавечых каштоўнасцей.

Выніковыя дыягнастычныя заданні складзены згодна з 5-узроўневай сістэмай ацэнкі вынікаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, таму пажадана выконваць іх паслядоўна. Да кожнага ўзроўню адносяцца наступныя тыпы заданняў:

Першы ўзровень

Распазнаванне гістарычнай падзеі (гістарычнага працэсу) або гістарычнай асобы (дзеяча культуры) з апорай на яго мастацкае адлюстраванне, гістарычны дакумент ці статыстычныя дадзеныя.

Другі ўзровень

Пералічэнне асноўных фактаў, звязаных з канкрэтнай гістарычнай асобай ці падзеяй, характэрных рысаў канкрэтнай гістарычнай з'явы.

Вызначэнне і канкрэтызацыя (тлумачэнне) паняццяў і гістарычных назваў, звязаных з гістарычнай падзеяй (гістарычным працэсам) або гістарычнай асобай (дзеячам культуры).

Трэці ўзровень

Вызначэнне ключавых слоў пры аналізе зместу гістарычнага дакумента.

Уменне праводзіць аналіз зместу гістарычнага дакумента ў працэсе пошуку неабходнай інфармацыі.

Лакалізацыя гістарычных падзей у геапалітычнай прасторы з апорай на гістарычную карту.

Сістэматызацыя гістарычных фактаў у адпаведнасці з грамадска-гістарычным працэсам.

Параўнанне гістарычных фактаў па прапанаваных прыметах.

Веданне прыведзеных у вучэбнай літаратуры меркаванняў аб гістарычных падзеях.

Чацвёрты ўзровень

Устанаўленне і тлумачэнне прычынна-выніковых сувязей паміж гістарычнымі падзеямі.

Параўнанне гістарычных фактаў па самастойна вызначаных прыметах.

Уменне характарызаваць гістарычную падзею (гістарычны працэс) ці гістарычную асобу (культурнага дзеяча) па вызначаным алгарытме.

Пяты ўзровень

Рашэнне гістарычнай задачы.

Правядзенне доказу.

Прагназаванне далейшага развіцця гістарычнай падзеі ці гістарычнага працэсу.

Выказванне і аргументаванне ўласных адносін да вывучаемых гістарычных падзей і іх удзельнікаў.

Пералічаныя спосабы дзейнасці, прадстаўленыя ў выніковых дыягнастычных заданнях, адлюстроўваюць не толькі прадметныя вынікі навучання, але і асобасныя, і мэтапрадметныя.

Для зручнасці падліку балаў і вызначэння ўзроўню падрыхтоўкі вучняў можна прапанаваць наступны парадак.

1) Заданне кожнага ўзроўню мэтазгодна ацэньваць адпаведнай колькасцю балаў (табл. 1):

Табліца 1

№ задання	Максімальная колькасць балаў
1	Да 2 балаў
2	Да 4 балаў
3	Да 6 балаў
4	Да 12 балаў
5	Да 16 балаў

Жыццё і заняткі насельніцтва беларускіх зямель ва ўмовах першабытнага грамадства

1. Вызначце назву гаспадаркі старажытных людзей для кожнага малюнка з наступнага спіса і падпішыце яе назву ў правільнай сувязі з малюнкам: ***вытворчая, прысвойвальная, таварна-грашовая.***

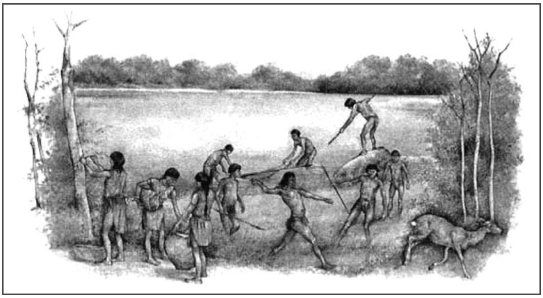

А) ____________________________

Б) ____________________________

2. Дайце вызначэнне кожнаму тыпу гаспадаркі, якія прадстаўлены на малюнках.

3. Параўнайце абедзве гаспадаркі па крытэрыям, вызначаным у першым слупку табліцы.

Купить в Беларуси: http://belveter.by

ЗМЕСТ

Уводзіны . . . 3
Жыццё і заняткі насельніцтва беларускіх зямель ва ўмовах першабытнага грамадства . . . 7
Рассяленне ўсходнеславянскіх плямён на тэрыторыі Беларусі, жыццё і заняткі насельніцтва ў VIII—IX стст. . . . 9
Утварэнне дзяржаўнасці ў усходніх славян . . . 11
Полацкае княства ў X—XI стст. . . . 12
Развіццё культуры на беларускіх землях у IX — сярэдзіне XIII ст. . . . 14
Утварэнне Вялікага Княства Літоўскага . . . 15
Умацаванне вялікакняжацкай улады і дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага ў канцы XIII—XIV ст. . . . 16
Крэўская ўнія і яе ўплыў на становішча беларускіх зямель . . . 17
Развіццё культуры на беларускіх землях у XIV—XV стст. . . . 19
«Вялікая вайна» і Грунвальдская бітва . . . 20
Сацыяльна-эканамічнае развіццё беларускіх зямель у XIV — сярэдзіне XVI ст. . . . 21
Культура беларускіх зямель у першай палове XVI ст. . . . 22
Аб'яднанне Вялікага Княства Літоўскага і Польшчы ў складзе Рэчы Паспалітай . . . 23
Развіццё культуры на беларускіх землях у другой палове XVI — першай палове XVII ст. . . . 25
Эканамічнае развіццё Беларусі ў XVI—XVIII стст. . . . 26
Культура Беларусі ў другой палове XVII—XVIII стст. . . . 27
Падзелы Рэчы Паспалітай і іх уплыў на становішча беларускіх зямель 28
Беларусь у час вайны 1812 г. . . . 29
Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў першай палове XIX ст. 30
Адмена прыгоннага права . . . 31
Паўстанне 1863—1864 гг. у Польшчы, Літве і Беларусі . . . 33
Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст. . . . 33
Падзеі Першай сусветнай вайны на беларускіх землях . . . 35
Развіццё культуры на беларускіх землях у XIX — пачатку XX ст. . . . 37
Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўсталяванне савецкай улады на Беларусі 38
Абвяшчэнне і стварэнне беларускай дзяржаўнасці . . . 40
Культурнае развіццё БССР у 1920-я гг. і палітыка паланізацыі ў Заходняй Беларусі . . . 41
Беларусь ва ўмовах станаўлення савецкага сацыялістычнага грамадства . . . 43

Купить в Беларуси: http://belveter.by

2. Дайце вызначэнне паняццю «рыначная сістэма эканамічных адносін».

3. Растлумачце, чаму пасля распаду Савецкага Саюза беларуская эканоміка апынулася ў цяжкім становішчы?

4. Прыярытэтным напрамкам развіцця Беларусі вызначана развіццё чалавечага капіталу. Як вы разумееце, што такое чалавечы капітал? Якія мерапрыемствы праводзяцца ў нашай краіне для ажыццяўлення вызначанага накірунку развіцця?

5. Выкажыце свае адносіны да перспектыў развіцця нашай краіны ва ўмовах фарміравання інфармацыйнага грамадства.

Развіццё культуры ў Рэспубліцы Беларусь

1. Са спіса вядомых культурных дзеячаў вызначце імя вядомай беларускай пісьменніцы — лаўрэата Нобелеўскай прэміі:

а) В. Корбут; б) Т. Бірыч; в) С. Алексіевіч; г) І. Дарафеева.

2. Назавіце не менш 3 найбольш вядомых літаратурных твораў гэтай пісьменніцы.

3. Растлумачце, чаму будынак, прадстаўлены на фотаздымку, лічыцца інфармацыйным і культурным цэнтрам Рэспублікі Беларусь.

4. На аснове прыкладаў твораў літаратуры і накірунку мастацтва (гл. с. 62) вызначце асноўную тэму, якая раскрывалася ў канцы XX — пачатку XXI ст. Растлумачце, чаму гэта тэма стала вядучай у незалежнай Рэспубліцы Беларусь?

Аўтар	Твор	Змест
Л. Дайнека	Раман «Меч князя Вячкі»	Твор прысвечаны гісторыі Полацкага княства пачатку XIII ст., барацьбе з крыжакамі
У. Стэльмашонак	Карціна «Слова аб Беларусі»	
А. Дудараў	Тэатральная пастаноўка «Князь Вітаўт»	Спектакль прысвечаны найбольш вядомаму князю Вялікага Княства Літоўскага
А. Елізар’еў	Пастаноўка балета «Страсці» («Рагнеда»)	Балет прысвечаны лёсу полацкай князёўны Рагнеды
Ю. Елхаў	Кінастужка «Анастасія Слуцкая»	Фільм распавядае пра абарону Слуцка ад татараў у XVI ст.
А. Фінскі	Помнік букве Ў у Полацку	

5. Дакажыце, што ў Рэспубліцы Беларусь адбываецца працэс адраджэння гісторыка-культурнай спадчыны. Прывядзіце не менш 5 аргументаў.